

Likabehandlingsplan- modersmål

Alla barn är allas ansvar

Innehållsförteckning

<i>Alla barn och elever har rätten att bli väl och lika behandlade</i>	3
<i>Lagar och styrdokument</i>	3
<i>Utvärderingen av likabehandlingsplanen inom Mro i Trelleborg</i>	3
<i>Samtliga vuxna i verksamheten har ansvar för trakasserier och diskriminering</i>	3
<i>I förebyggande syfte för ökad trygghet påverkas barnens och elevernas attityder</i>	3
<i>Ansvarsfördelning</i>	4
<i>Handlingsplan</i>	5
<i>A. Kränkning vuxen -barn/elev</i>	5
<i>B. Vuxen -barn/elev 1</i>	5
<i>C. Vuxen -barn/elev 2</i>	5
<i>D. Kränkning barn/elev – vuxen1</i>	5
<i>E. Kränkning barn/elev - vuxen 2</i>	5
<i>F. Kränkning barn/elev - barn/elev</i>	5
<i>Förskola</i>	6
<i>Skola</i>	6
<i>Dokumentation</i>	6
<i>Viktiga telefonnummer</i>	6
<i>Förebyggande arbete</i>	7

Bilagor:

- 1. Begreppsdefinitioner och exempel*
- 2. Lagtext och andra styrdokument i arbetet med likabehandlingsfrågor*
- 3. Dokumentationsmall vid diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling*
- 4. Riskanalys*

*Modersmål Likabehandlingsplan
Uppdaterad 2010 – 01- 08
Reviderad 2015-03-30*

Alla barn och elever har rätten att bli väl och lika behandlade

”Alla som arbetar i skolan ska visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.” Lgr 11

De får inte särbehandlas pga. kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och andra skäl bl.a. materiella resurser, utseende, ålder och elevens hemförhållande.

5 kap. 1 § diskrimineringslagen och 6 kap. 12 § skollagen. 6. Av bestämmelserna framgår att man ska förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och kränkande behandling. I den här skriften omfattar begreppet förebygga även begreppet förhindra. Enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen ska utbildningsanordnaren upprätta en likabehandlingsplan. Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen upprätta en plan mot kränkande behandling. som en plan: Detta begrepp används även i förordningen (2006:1 083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Lagar och styrdokument

Både diskrimineringslagen och 6 kapitlet i skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns och elevers värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Utvärderingen av likabehandlingsplanen inom Mro i Trelleborg:

- Kontinuerligt tar upp utvalda moment i Likabehandlingsplanen
- Återkommande utvärderar trivsel och inflytande
- Följer upp och diskuterar resultat av utvärderingen både med eleverna och personalen

Samtliga vuxna i verksamheten har ansvar för att trakasserier och diskriminering:

- Förebyggs
- Uppmärksammas
- Ageras kring
- Följs upp

I förebyggande syfte för ökad trygghet påverkas barnens och elevernas attityder genom:

- Regelbundna samtal om gemensam värdegrund (Barnkonventionen)
- Ordnings- och trivselregler
- Etiska gruppövningar
- Enskilda samtal med barn/elev respektive förälder vid behov
- Tillgängliga vuxna
- Barn- och elevdelaktighet
- Vid utvecklingssamtal och föräldramöte informeras föräldrarna om innehållet i

likabehandlingsplanen.

Ansvarsfördelning:

- Skolledning/rektor har övergripande ansvar för att handlingsplan finns och revideras samt att den är väl förankrad hos personal, barn, elever och föräldrar.
- Modersmåls lärarna är skyldiga att vara väl insatta i handlingsplanen och agera enligt den, Skollagen
- Mentor ansvarar för att den psykosociala miljön tas upp i samband med mentorssamtalen.

De allmänna råden utgår från följande bestämmelse:

Enligt 6 kap. 10 § skollagen är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Anmälningsskyldigheten gäller på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567). För verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (annan pedagogisk verksamhet) och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet ska huvudmannen utse vem personalen ska anmäla till. Enligt läroplanen för förskolan ska inget barn i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.³⁵ Enligt läroplanerna för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, förskoleklassen och fritidshemmet ska läraren uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.³⁶ Förordningen (SKOLFS 1998:16) om läroplan för förskolan, avsnitt 1. 36.

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, förordningen (SKOLFS 2010:255) om läroplan för grundsärskolan, förordningen (SKOLFS 2010: 250) om läroplan för specialskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall, förordningen (SKOLFS 2010:251) om läroplan för sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet i vissa fall, avsnitt 2.1.

Handlingsplan

A. Kränkning vuxen - barn/elev:

Samtliga vuxna i verksamheten har skyldighet att ingripa när en vuxen kränker ett barn.

1. Observerande (vuxen1) samtalar enskilt med vuxen 2
2. Vuxen 1 och vuxen 2 samtalar med processledare/rektor som beslutar om och i så fall vem som skall kontakta hemmet (grundregeln är att hemmet kontaktas), samtalet skall ske skyndsamt.
3. Vuxen 2 återkopplar till barn/elev kring det inträffade. Om så önskas av någon part kan processledare delta.

B. Vuxen - barn/elev 1

1. Barn/elev upplever sig kränkt av vuxen 1.
2. Barn/elev vänder sig till valfri vuxen 2 som denne känner förtroende för.
3. Vuxen 2 samtalar med vuxen 1.
4. Vuxen 1 och vuxen 2 samtalar med processledare/rektor som beslutar om och i så fall vem som skall kontakta hemmet (grundregeln är att hemmet kontaktas), samtalet skall ske skyndsamt.
5. Vuxen 2 återkopplar till barn/elev kring det inträffade. Om så önskas av någon part kan processledare deltar.

Om fallet ej upplevs som löst av barn/elev, vuxen eller hem kontaktas rektor som tar över ärendet.

C. Vuxen-barn/elev/2.

1. Barn/elev 1 upplever att barn/elev 2 kränks av vuxen.
2. Barn/elev 1 vänder sig till mentorn eller modersmålsläraren.
3. Modersmålsläraren kontaktar mentor.
4. Modersmålsläraren och mentorn samtalar med barn/elev och vuxen.
5. Mentorn/ processledaren gör bedömning om ärendet skall föras vidare.

D. Kränkning barn/elev - vuxen 1

1. Om vuxen känner sig kränkt av barn/elev, informeras mentorn om att ett samtal mellan vuxen och barn/elev kommer att äga rum.
2. Den vuxne för ett samtal med barn/elev.
3. Vid behov kontaktas hemmet..
4. Om kränkningen ej upphör kopplas rektor in. Diskussioner kring åtgärdsprogram, EVK samt ev. stödåtgärder diskuteras.

E. Kränkning barn/elev - vuxen 2

1. Vuxen 1 observerar att barn/elev kränker vuxen 2
2. Mentorn informeras om att ett samtal mellan vuxen 1 och barn/elev kommer att äga rum.
3. Vuxen 1 för ett samtal enskilt med barn/elev
4. Vuxen 1 pratar med vuxen 2
5. Vuxen 2 för ett samtal med barn/elev
6. Hemmet kontaktas om det behövs
7. Om kränkning inte upphör kopplas rektor in. Diskussion kring åtgärdsprogram, EVK samt ev. stödåtgärder diskuteras.

F. Kränkning barn/elev - barn/elev:

Samtliga vuxna i verksamheten har till uppgift att ingripa när en elev kränker elev.

1. Den utsatte eller observerande kontaktar någon vuxen som denne känner förtroende för.
2. Mentor kontaktas. Om mentor inte är tillgänglig kontaktas processledare.

4. Mentor/processledare gör bedömning om ärendet skall föras vidare. Vid tveksamma fall rådgör mentor/processledare med antimobbingteamet (gäller grundskola).

Förskola

Det är modersmåslärares ansvar att bekanta sig med förskolans likabehandlingsplan. Modersmåslärare följer förskolans plan för kränkande särbehandling.

Skola

1. Modersmåsläraren kontaktar antimobbingsteamet på respektive skola.
2. I samtliga ärenden informerar modersmåslärare fortlöpande rektorn.
3. I samtliga ärenden skall hemmet skyndsamt kontaktas. Modersmåslärare kan vid behov hjälpa till.

Agerande i en hot- och våld situation

1. Vid hotfull situation ring 112
2. Vid mindre brådskande situation kontakta Polisen. Tel.nr.11414 eller 62400
3. Polisanmäl det inträffande.

Dokumentation:

- Alla inkomna ärenden kring likabehandling, där förälder och mentor kontaktats, skall dokumenteras med elevens namn, datum och kort fallbeskrivning. Ärenden skall alltid undertecknas med namn och signatur.
- Då ärendet går vidare till antimobbingteamet dokumenteras ärendet på särskild blankett.
- Alla dokument skall sparas på enheten i 10 år.

Viktiga telefonnummer:

Akut	112
Polisen i Trelleborg	114 14
BRIS – barnens hjälptelefon	0200 - 230230
Barn- och elevombudsmannen	08 - 6922950
Rektor Teresa Montal	0708 81 75 64
Al 1 processledare Kazal Kareem	0708 81 79 03
Al 2 processledare Refija Nokic	0708 81 72 59
Al 3 processledare Elizabeta Damevska	0708 81 76 95
Al 4 processledare Jennifer Claesson	0734 42 28 17
Al 5 processledare Lena Schnaible	0733511191
(Dagmara Dosz Nyberg)	0708 81 72 48

Exempel på förebyggande arbete

- *Kontinuerliga samtal med elever.*
- *Samarbete med elevhälsoteam vid behov.*
- *Föräldrautbildning*
- *Medvetet genusperspektiv bland all personal.*
- *Uppmärksamma Barnkonventionens dag 20 november.*
- *Språkdagar på alla skolor i Trelleborg där man där man belyser mångfalden.*
- *Belyser mångfalden genom att ha böcker för olikheter (olika språk, utseende m.m.) på alla skolor*
- *Utställningar på skolor, bibliotek, museer.*
- *Pojkar och flickor ges lika stort utrymme*

Bilaga 1 Begreppsdefinitioner och exempel

En ny diskrimineringslag

Den 1 april 2006 trädde en ny diskrimineringslag i kraft. De som skyddas av den nya lagens bestämmelser är barn och elever – d v s de som omfattas av den utbildning och annan verksamhet som regleras i skollagen.

Lagen har till ändamål att främja barns och elevers rättigheter i de verksamheterna som omfattas av skollagen samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Därutöver avses lagen förhindra och förebygga annan kränkande behandling som inte direkt kan hänföras till dessa diskrimineringsgrunder.

Enligt lagen ska den som ansvarar för den skollagsreglerade verksamheten bedriva ett målinriktat arbetet för att främja de ändamål som bär upp lagen. Detta innebär bl. a att det ska upprättas en likabehandlingsplan för att förhindra diskriminering och annan kränkande behandling i verksamheten. Likabehandlingsplanens främsta syfte är att främja likabehandling, att förebygga samt motverka trakasserier och annan kränkande behandling.

Diskriminering och kränkande behandling är omfattande begrepp och skall inte tolkas för snävt. Det är den enskilda personens uppfattning om diskriminering och kränkning som skall beaktas.

Avsikten med lagen är:

- * att ingen mobbning ska förekomma på skolan
- * att elever ska ha kunskap om hur de ska gå till väga i situationer där mobbning förekommer
- * att skolan ska ha beredskap för att snabbt hjälpa och stödja en person som drabbas
- * att alla vuxna i skolan ska hindra alla försök från elever att utsätta andra mobbning

Rutiner för handlande kring misstanke om kränkande särbehandling:

Vuxen - barn/elev, barn/elev - vuxen, barn/elev -barn/elev

Utgångspunkten för förskolans och skolans agerande är den enskildes upplevelse om vad som har skett. Kränkningarna kan vara fysiska, verbala, psykosociala och/eller text- och bildburna.

Kränkande behandling

Kränkande behandling innefattar all form av kränkning av annan individ hit räknas även andra barns/elevers föräldrar eller utomstående som besöker/vistas i områdets lokaler. Det är ytterst den som utsätts för kränkande behandling som värderar om handlingen är negativ eller inte. En kränkning har alltså ägt rum om en person känt sig kränkt.

Kränkningar kan vara

- Fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag, krokben och knuffar)
- Verbala (t.ex. att bli hotad eller kallad hora, bög)
- Psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- Text- och bildburna (t ex. klotter, brev, och lappar, e-post, sms och mms)

Gemensamt för kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Mobbning, diskriminering, sexuella trakasserier, rasism, främlingsfientlighet, sexuell läggning eller funktionshinder.

Mobbning

Mobbning förutsätter att den som utsätts kränks vid upprepade tillfällen, vilket skiljer mobbning från andra former av kränkande behandling. Vidare råder en obalans i makt mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbning.

Diskriminering

Övergripande begrepp för negativ och därmed kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån olika grunder så som kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när ett krav som framstår som neutralt t ex. krav på felfri svenska (när det inte är helt motiverat) i praktiken försämrar möjligheterna för vissa personer, i detta fall de som inte har svenska som modersmål.

Sexuella trakasserier

Kränkningar grundande på kön eller som anspelar på sexualitet.

Rasism

Bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper.

Främlingsfientlighet

Avser motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Våld och hot- exempel

Våld varierar från trakasserier till mord och används planerat för att nå vissa mål eller när situationen inbjuder till det. Risken för våld och hot har ökat i skolan och det rör sig främst om elever, föräldrar och ev. andra besökare som kan reagera med våld och/eller hot.

Ofredande

Ofredande kan bestå av knuffar, fasthållande, kastande av föremål mot någon eller något. Likaså att genom skrik, tillmälen eller gester allvarligt kränka en person. (Brottsbalken 4:7). Straffen kan bli böter eller fängelse upp till sex månader.

Olaga hot

Olaga hot kan föreligga om någon uppsåtligen med ett tillhygge eller ord framkallat allvarlig fruktan för personlig säkerhet eller egendom (Brottsbalken 4:59). Straffet kan bli böter eller fängelse upp till två år. T ex. du hotar någon via sms eller mail.

Misshandel

Misshandel kan föreligga om någon uppsåtligen tillfogar en person skada eller smärta. (Brottsbalken 3:5). Straffet kan bli böter eller fängelse upp till två år.

Grov misshandel

Grov misshandel föreligger om misshandeln är svår, livsfarlig eller särskilt hänsynslös. Likaså om flera personer attackerar en ensam person eller om någon sparkar på en försvarslös person (Brottsbalken 3:6). Straffet kan bli fängelse mellan ett till tio år.

Kränkning riktad mot grupp:

1. Då kränkningen är text- och/eller bildburen skall detta så snart som möjligt tas bort.
2. Processledare kontaktas och bedömning kring hur arbetet skall fortskrida görs.
3. Etiksamtal, både enskilt och i grupp, genomförs med samtliga elever.

Exempel på kränkande behandling och diskriminering kan vara:

- ryktesspridning
- förföljelser i olika former
- förnedringar och sexuella trakasserier som oönskad beröring, könsord
- att bli hotad
- förtal och nedsvärtning av person eller dennes familj
- undanhålla eller felaktig information
- slag och knuffar
- att få personlig egendom gömd, stulen eller förstörd
- klotter, brev, lappar och sociala medier.
- hånande kommentarer och provokationer.
- utfrysning
- prat bakom ryggen

Bilaga 2: Lagtext och andra styrdokument i arbetet med likabehandlingsfrågor

Tillsyn över lagen

Skolverket och ombudsmännen, JämO (Jämställdhetsombudsmannen), (Ombudsmannen mot etnisk diskriminering), Homo (Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning), HO (Handikappsombudsmannen), BEO (Barn och elevombud), ska utifrån sina ansvarsområden se till att lagen följs. Skolverket har ett särskilt ansvar för den nya lagen genom att ett barn- och elevombud för likabehandling ska tillvarata det enskilda barnets och elevens rättigheter.

Lagen om lika behandling

Förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling

Ny lag från 2006-04-01 som skall främja elevers lika rättigheter och motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning och funktionshinder. Lagen skall också motverka annan kränkande behandling som mobbning.

Skollagen kap 1, § 2 . Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Särskilt skall den som verkar inom skolan främja jämställdhet mellan könen, samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling så som våld, mobbning, sexuella trakasserier och rasistiskt beteende.

Skollag och läroplanen

I skollagens portalparagraf (1 kap § 2) beskrivs det demokratiska uppdraget.

Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människans egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Särskilt ska den som verkar inom skolan:

1. främja jämställdhet mellan könen samt
2. aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden.

I skollagen, läroplanerna och förarbetena till dessa används begreppet ”kränkande behandling” som ett samlingsbegrep för olika former av kränkningar. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningarna är ett uttryck för makt och förtryck. Faktorer som kön, socioekonomisk bakgrund och etnicitet är betydelsefulla faktorer i de maktstrukturer som finns i samhälle och skola. Kränkningarna kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera.

Även institutioner, som t ex skolan, kan genom strukturer och arbetssätt upplevas som kränkande. Kränkande behandling kan äga rum i alla miljöer och i alla sammanhang – när som helst. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande. Kränkning utförs av och drabbar såväl barn och ungdomar som vuxna.

En viktig utgångspunkt är att den som uppger sig vara kränkt, alltid måste tas på allvar.

Lgr 11: – 2.2 Normer och värden

Mål att sträva mot:

Skolan skall sträva mot att varje elev:

- respekterar andra människors egenvärde och integritet.
- inte accepterar att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverkar till att bistå människor.
- förstår och respekterar andra folk och kulturer,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan skall:

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.
- i arbetet med eleverna verka för solidaritet med eftersatta grupper både i och utanför vårt land .
- aktivt motverka trakasserier mot och förtryck av individer och grupper.

Arbetsmiljölagen AFS 1993: 17

Arbetsmiljölagen gäller även i skolan

Arbetsgivaren skall klargöra, att kränkande särbehandling inte kan accepteras i verksamheten.

FN – konvention

FN-s konvention om barns och ungdomars rättigheter, som ratificerades av Sverige 1990, är en rättighetslag för barn och ungdomar. I konventionen påtalas bl. a att ingen kränkning av barn och ungdomar får ske.

Bilaga 3: Dokumentationsmall vid diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling:

Vid diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling använder vi respektive skolans blanketter.

Bilaga 4: Riskanalys

Risker

1. Modersmåsläraren arbetar på många olika skolor och förskolor och känner inte till alla skolors ordningsregler och risker.

2. Modersmåslärarna som är rastvakter känner inte till alla elever .

3. Elever som har olika sjukdomar ex. allergier, diabetes m.m. får anfall under lektionstid.

Åtgärder

Alla modersmåslärare tar del av respektive skolors ordningsregler och risker.

Diskutera ev. översätter ordningsreglerna med sina elever och se till att reglerna följs .

Vid skolstart skall det finnas en skolkatalog på modersmåslärarnas personalrum.

Modersmåsläraren deltar och integreras i det dagliga skolarbetet.

Modersmåslärarna skall delta så mycket som möjligt i skolans värdegrundsaktiviteter.

Elevens mentor och vårdnadshavare har ansvaret att informera modersmåslärare vid eventuell sjukdom..